

Akadeemilise personali tööstressi ja läbipõlemise ohjamise meetmed (AcadOSI)

Tallinna Tehnikaülikool
psühholoogia õppetool
professor Mare Teichmann

TÖÖSTRESS

- ... on pingeseisund, mille on põhjustanud tööl esinevad stressorid ehk stressi põhjustajad
- ... on kogum emotsionaalseid, kognitiivseid, käitumuslikke ja füsioloogilisi reaktsioone, mida kutsuvad esile töö sisu, töökorraldus ja töökeskkonnas erinevad faktorid

TAUSTAKS

- Stressis olevate inimeste hulk – **87%**
70% inimestest puutub kokku tugeva pingelise stressiga kord aastas, **14%** on pidevas pingelises stressis

(Sotsiaal- ja turuuringute firma Saar Poll, 2002)

- Stressis olevate inimeste hulk **38%**

(Sotsiaalministeerium, 2002)

- **28%** Euroopa töötajatest leiab, et stress mõjustab nende tervist ja töövõimet
(Cooper, 2002)
- USA - **80%** ameeriklastest arvab, et kontrollib oma elu "päris palju", st stressis on ca **20%**
(RoperASW poll, 2002)

TÖÖSTRESSI RISK

- meditsiin
- haridus
- teenindus

Lisaks tööstressoritele
LÄBIPÕLEMINE

... inimestel, kes oma töökohustuste täitmisel on sunnitud suhtlema paljude inimestega

LÄBIPÕLEMINE

- rahulolematuse tööga
- töö efektiivsuse langus
- **rollikäitumise väärastumine**
- unehäired
- närvilisus
- mikrotraumatism
- suitsetamise, alkoholi tarbimise harjumuste muutmine
- poodlemine
- lohutusõgardlus

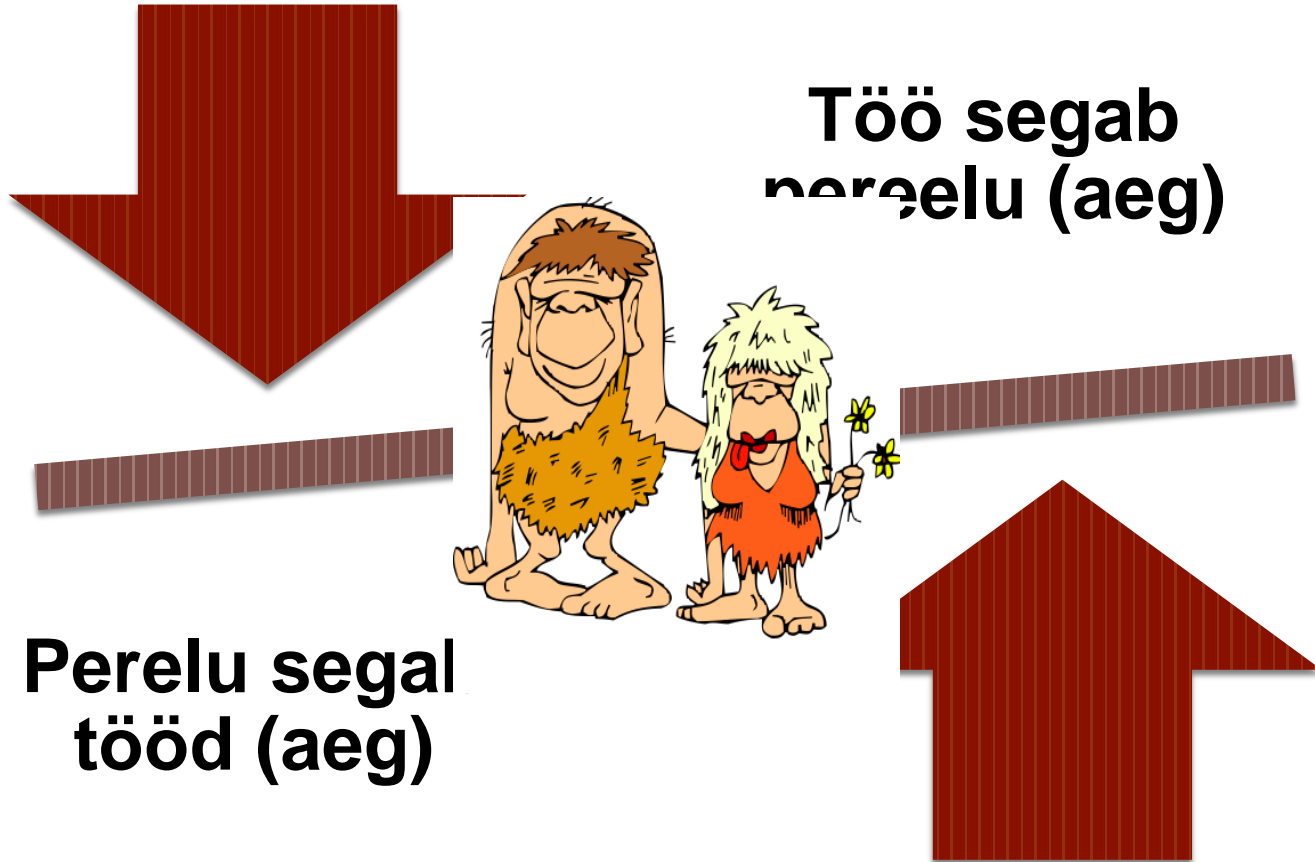
INIMESE REAKTSIOON STRESSILE

- Võitle
- Põgene

**Muutunud ei ole inimene,
muutunud on keskkond ja reaktsioonid
stressile ei ole sobivad ja kasutatavad
uutes tingimustes**

TÖÖ- JA PEREELU TASAKAAL

KONTROLLKESE

Locus of Control (Rotter, 1954)

INTERNAAL
seesmine kontrollkese

EKSTERNAAL
väline kontrollkese

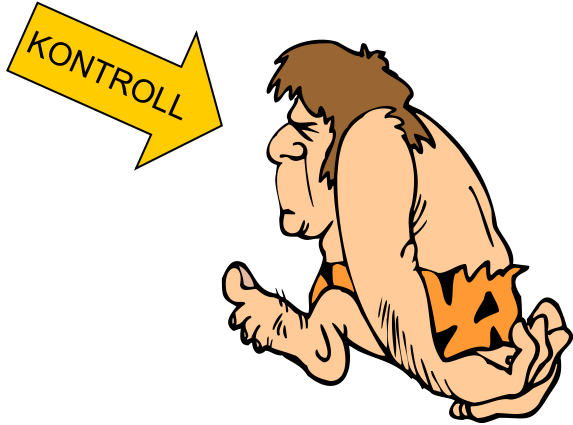

Internaalne (seesmine) kontroll-kese

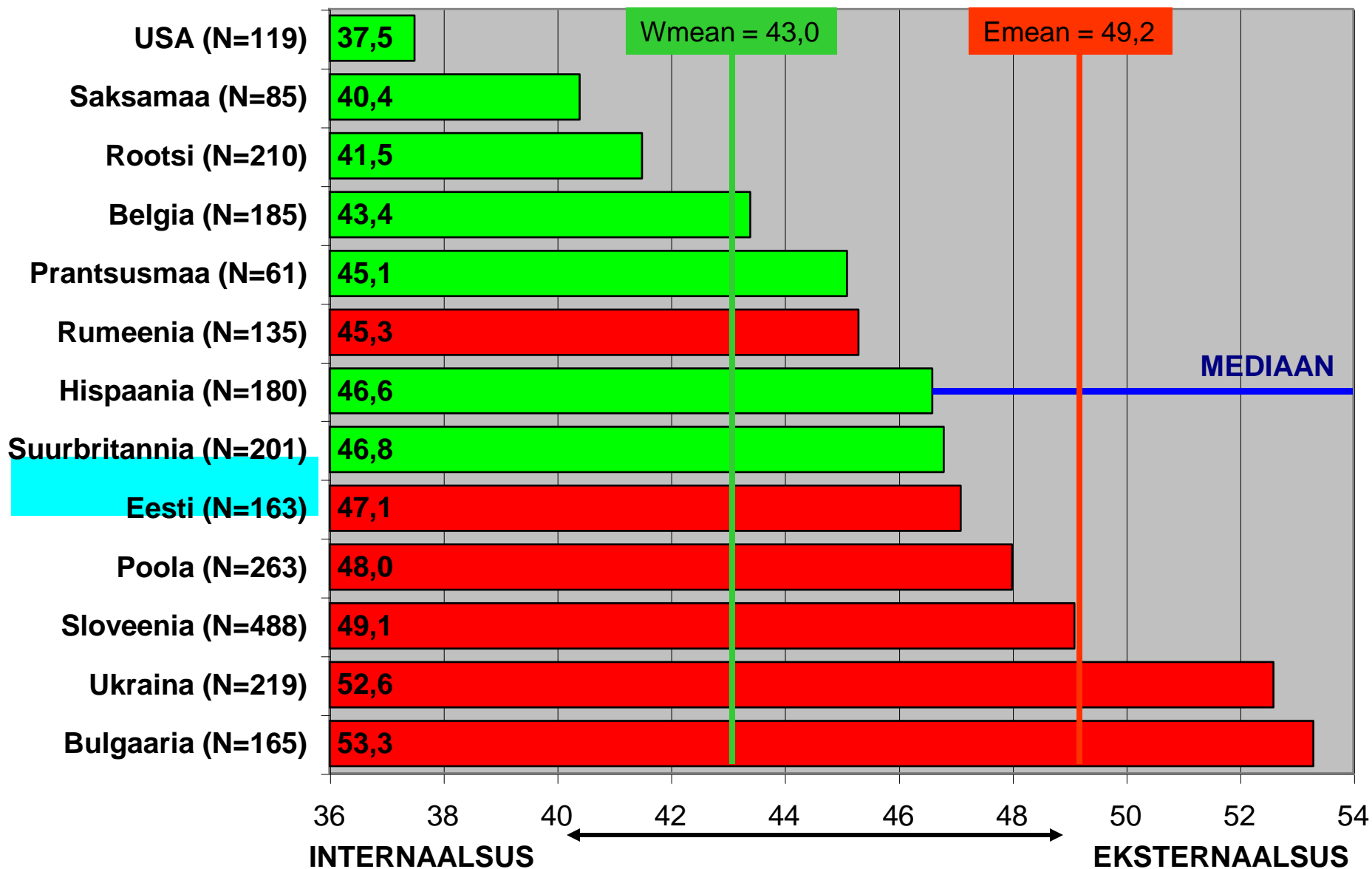
1. **Kõrgem sotsiaal-majanduslik staatus**
2. **Individualistlik maailmakäsitlus**
3. **Suur stressitaluvus, parem vaimne tervis**
4. **Hea kohanemisvõime**
5. **Vastutustunne oma elu ja tuleviku eest**
6. **Kõrgem enesehinnang**
7. **Nii lühi- kui pikaajalised eesmärgid**
8. **Aktiivne eluhoiak**

Ekstenaalne (väline) kontroll-kese

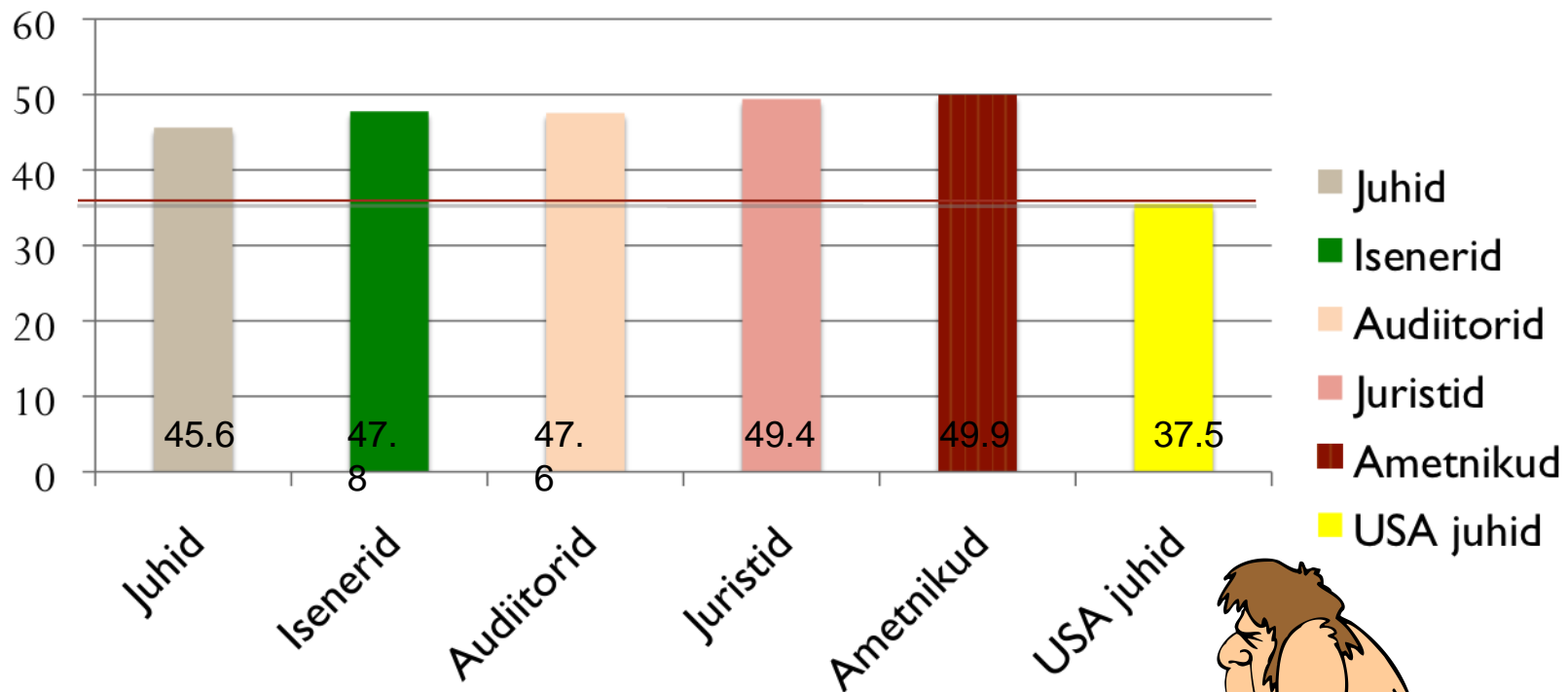
1. Tunneb ennast välismõjude subjektina
2. Madalam sotsiaal-majanduslik staatus
3. Madalam stressitaluvus
4. Kergemini haavatav
5. Frustratsioon
6. Toimib juhusele vastavalt
7. Madalam enesehinnang
8. Lühiajalised eesmärgid
9. Passiivne
10. Madalam kohanemisvõime
11. Mina-kontseptsioon ebaadekvaatne

Juhtide kontrollkese (WLC) (CISMS, 2002)

TÖÖALANE KONTROLLKESE

Töölane kontroll-kese

Suurem number näitab suuremat eksternaalsust

AKADEEMILISE PERSONALI TÖÖSTRESS

- **Tööelu kvaliteedi uuring 2007/2008**

(Alan Bradshaw, QoWL Ltd., 2008)

Akadeemiline personal ÜK ülikoolides *(N=6000)*

- **kõrgem tööstress**
- **madalam töörahulolu**
- **töö- ja pereelu tasakaalustamatus**
- **madalam rahulolu töötingimustega**

AKADEEMILISE PERSONALI TÖÖSTRESS

Tööstressi uuring ÜK kõrgkoolides OSI-2

- halvem vaimne ja füüsiline heaolu
- suurem rahulolematus tööga
- naistöötajatel suurem tööstress

(Bradley, J., Eachus, P. (2005). Occupational stress within a UK higher education institution. International Journal of Stress Management)

AKADEEMILISE PERSONALI TÖÖSTRESS

Tööstress IT sektoris

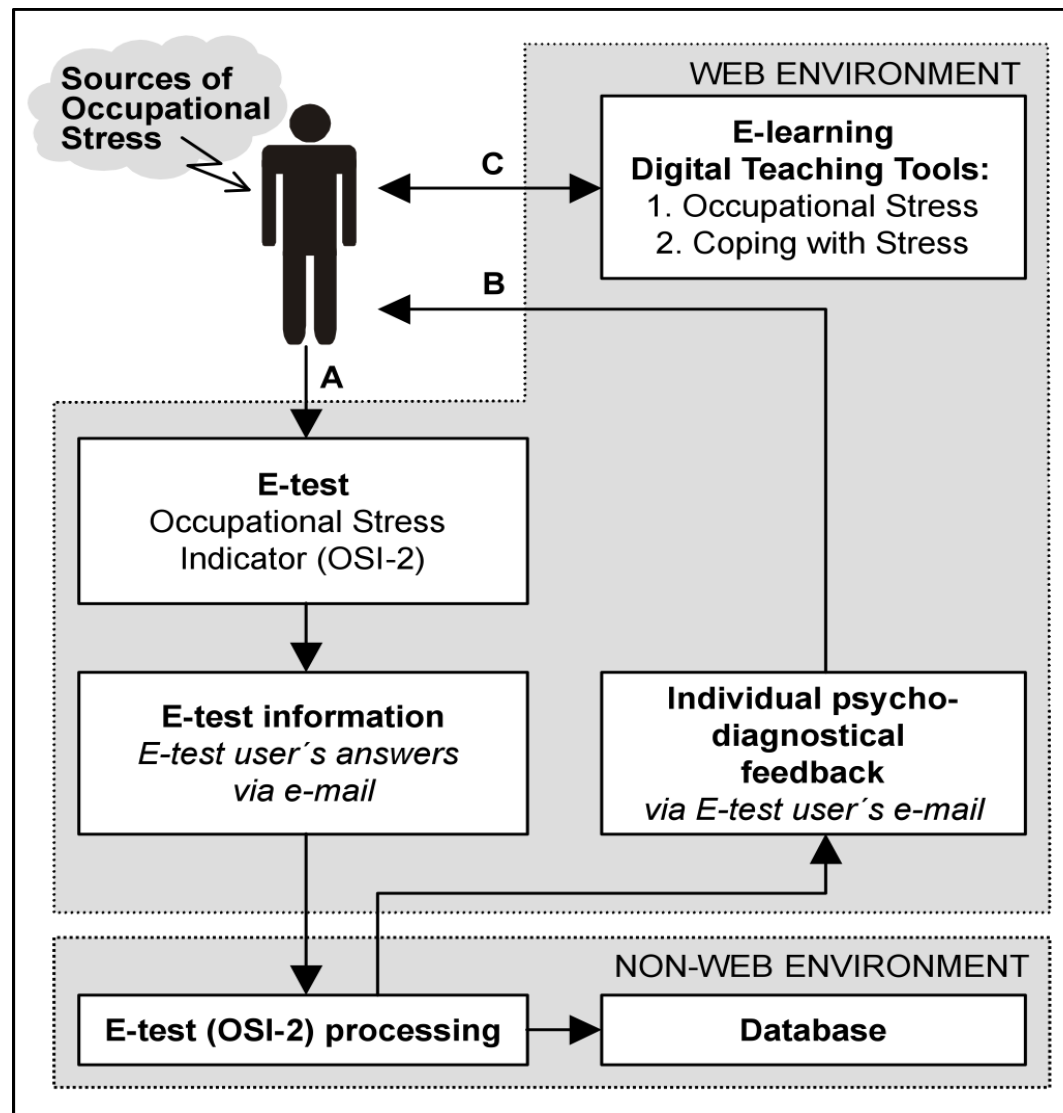
- IT valdkonna akadeemilise personali tööstress suurem

(Tennant, J. (2007). Work-related stress: the experiences of polytechnic teachers. Whitireia Community Polytechnic; New Zealand ITP Sector, 2007)

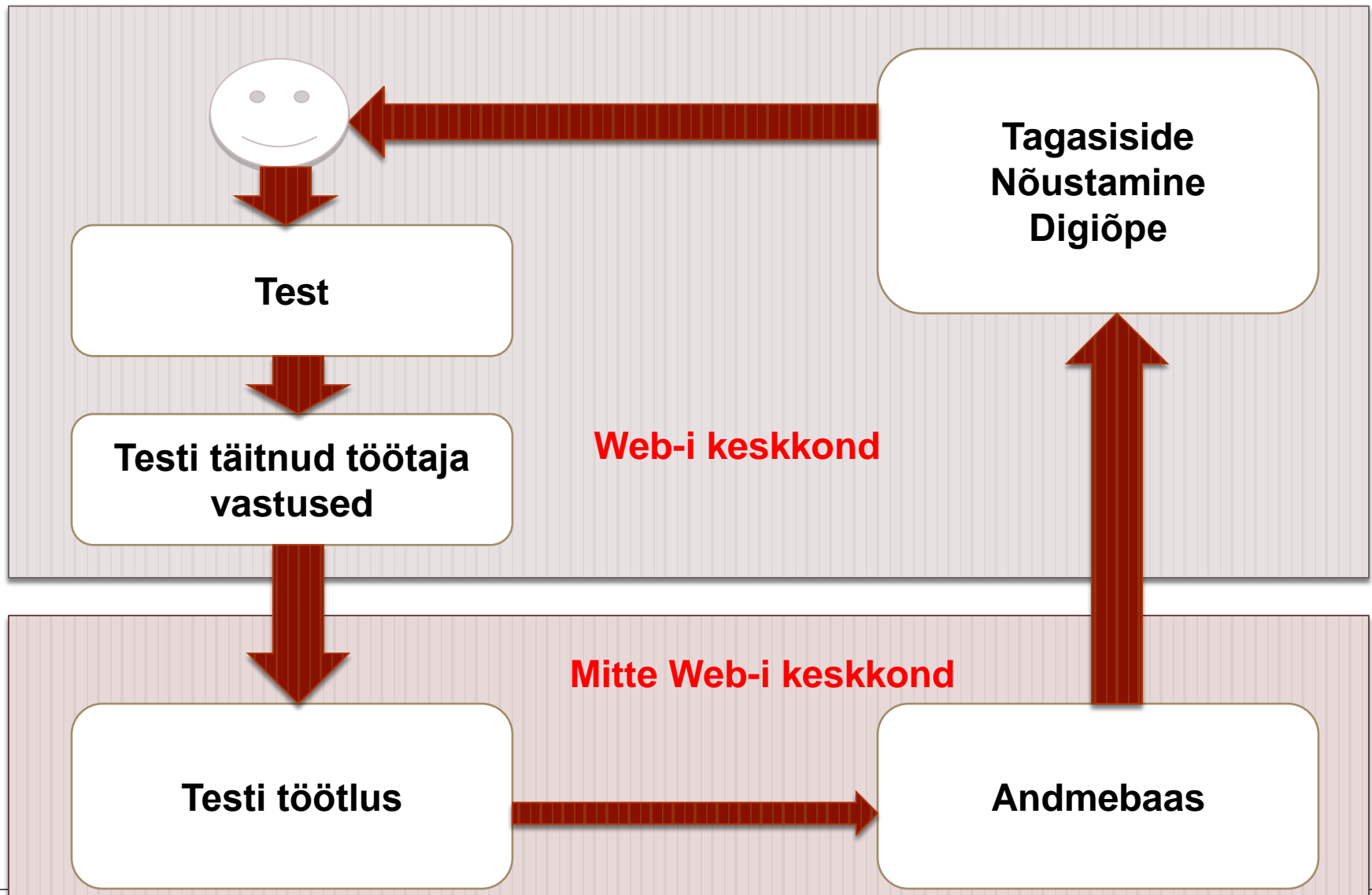
PROJEKTI EESMÄRK

- **akadeemilise personali tööstressi ja psühho-sotsiaalsete ohutegurite (tööstressorite) hindamise metoodika AcadOSI**
- **Web-põhine akadeemiliste töötajate tööstressi preventsioonisüsteem töötajate terviseriski vältimiseks või vähendamiseks**

Teichmann, M.; Ilvest, J. Jr. (2007). *Engineers' Occupational Stress and Stress Prevention System: E-psychodiagnostics and E-learning*. In: *Innovations in E-learning, Instruction Technology, Assessment and Engineering Education*. Springer

Web-põhine akadeemiliste töötajate tööstressi preventsioonisüsteem

**Tänen tähelepanu eest
ja soovin stressivaba päeva jätku!**

